

SPIS TREŚCI

ROZDZIAŁ I

CO SIĘ DZIAŁO NA ZIEMIACH POLSKICH W CZASACH STAROŻYTNYCH?

1. Ery, okresy, epoki, kultury. Jak dzieli się dawne dzieje? 9. 2. Początki historii „ludzkiej”. Starsza epoka kamienia (paleolit) 11. 3. Renifery opuszczają Polskę. Od starszej do młodszej epoki kamienia. Powstanie rolnictwa na ziemiach polskich (rewolucja neolityczna) 13. 4. Bliski Wschód nadal przoduje. Epoka brązu na ziemiach polskich 18. 5. Postęp cywilizacyjny ziem polskich. Pojawienie się żelaza. Rola Celtów. Kontakty z Cesarstwem Rzymskim 21.

ROZDZIAŁ II

WCZESNE ŚREDNIOWIECZE NA ZIEMIACH POLSKICH (OD DRUGIEJ POŁOWY V DO POŁOWY X WIEKU). POWSTANIE PAŃSTWA I NARODU POLSKIEGO

1. Słowianie zachodni. Więzy społeczne i ustrój polityczny 26. 2. Gospodarowanie i kultura materialna 29. 3. Kultura duchowa i artystyczna 31. 4. Wieki IX i X. Powstanie państwa gnieźnieńskiego. Dynastia Piastów i jej legenda. Początki Polski i narodu polskiego 33.

ROZDZIAŁ III

POLSKA PIASTOWSKA: OD MIESZKA I DO BOLESŁAWA KRZYWOUSTEGO (OKOŁO 950 DO 1138)

1. Państwo Mieszka I do 973 roku 39. 2. Przyjęcie chrześcijaństwa. Dalszy etap budowy państwa (973 – 992) 43. 3. Panowanie Bolesława Chrobrego (992 – 1025) 45. 4. Od Mieszka II (1025 – 1034) do Bolesława Krzywoustego 49. 5. Organizacja państwa, gospodarka, społeczeństwo, życie kulturalne i artystyczne 53.

ROZDZIAŁ IV

POLSKA W OKRESIE ROZBICIA DZIELNICOWEGO (1138 – 1320). ROZWÓJ GOSPODARKI, SPOŁECZEŃSTWA I NARODU POLSKIEGO. PROCESY FEUDALIZACJI

1. Losy testamentu Bolesława Krzywoustego. Od jedynowładztwa, poprzez pryncypat, do zjednoczenia państwa 62. 2. Sytuacja międzynarodowa Polski. Negatywne skutki rozbitcia dzielnicowego. Sprowadzenie Krzyżaków. Straty terytorialne 67. 3. Zmiany w funkcjonowaniu państwa. Sytuacja i rola Kościoła 71. 4. Społeczeństwo i gospodarka. Proces feudalizacji. Osadnictwo niemieckie i na prawie niemieckim. Rozwój miast 73. 5. Życie kulturalne i artystyczne. Przechodzenie od inspiracji romańskich do gotyku 77.

ROZDZIAŁ V

POLSKA POTĘGĄ ŚRODKOWOEUROPEJSKĄ (1320 – 1501)

1. Spuścizna okresu dzielnicowego. Koronacja Władysława Łokietka (1320) i panowanie Kazimierza Wielkiego (1333 – 1370). Koniec dynastii Piastów 81. 2. Rządy andegawieńskie w Polsce (1370 – 1386): unia polsko-węgierska. Władysław Jagiello (1386 – 1434): unia polsko-litewska 87. 3. Panowanie synów Władysława Jagielly: Władysława, Kazimierza. Jan Olbracht. Początki sejmu. Polska mocarstwem środkowoeuropejskim 91. 4. Wzrost gospodarczy i rozwój kulturalny Polski w XV wieku 95.

ROZDZIAŁ VI

POCZĄTKI POLSKIEJ ODREBNOSCI W EUROPIE. PAŃSTWO „ZŁOTEGO WIEKU”. POWSTANIE NOWEGO USTROJU GOSPODARCZEGO, ROZWÓJ DEMOKRACJI SZLACHECKIEJ I KULTURY RENESANSOWEJ (1501 – 1618)

1. „Długi” wiek XVI w Polsce. Polska a Europa. Powstanie gospodarki folwarczno-pańszczyźnianej 102. 2. Wykształcanie się ustroju demokracji szlacheckiej. Procesy unowocześniania i centralizowania państwa 105. 3. Polityka zagraniczna Polski (1501 – 1618). Wojny 114. 4. Reformacja i kontrreformacja 118. 5. Przemiany w kulturze i życiu artystycznym 121.

ROZDZIAŁ VII

POLSKA RZĄDZONA PRZEZ MAGNATÓW. OSŁABIENIE POZYCJI MIĘDZYNARODOWEJ I GOSPODARCZEJ. KULTURA BAROKU (1618 – 1733)

1. Ogólna charakterystyka okresu. Regres gospodarczy 131. 2. Słabnięcie państwa. Walki wokół jego ustroju 132. 3. Polska na arenie międzynarodowej. Fatalne skutki panowania Augusta II 138. 4. Zmiany w świadomości społecznej. Problemy religii i Kościoła. Rozwój kultury barokowej i barokowego życia artystycznego 150.

ROZDZIAŁ VIII

WALKA O REFORMY. ROZBIORY POLSKI I PIERWSZE DĄŻENIA DO ODZYSKANIA NIEPODLEGŁOŚCI. KSIĘSTWO WARSZAWSKIE

1. Wybór i panowanie Augusta III Sasa (1733 – 1763) 158. 2. Koniec panowania Augusta III. Wybór Stanisława Augusta Poniatowskiego na króla i pierwsze lata jego panowania. Pierwszy rozbiór Polski (1772) 163. 3. Walka o reformy. Konstytucja 3 maja. Rozwój gospodarczy i kulturalny kraju (1772 – 1791) 168. 4. Przemiany w gospodarce, strukturze społecznej, życiu intelektualnym i artystycznym 173. 5. Walka o utrzymanie Konstytucji 3 maja. Targowica i drugi rozbiór Polski (1793). Powstanie kościuszkowskie (1794) i trzeci rozbiór Polski (1795) 179. 6. Nowe nadzieje. Legiony. Księstwo Warszawskie. Czwarty rozbiór Polski (1815) 184

ROZDZIAŁ IX

POLSKA POD TRZEMA ZABORAMI. WALKA O NIEPODLEGŁOŚĆ I JEJ ODZYSKANIE (1815 – 1918)

1. Nowe warunki życia narodu. Różnice ekonomiczne ziem polskich. Przemiany gospodarcze i społeczne 189. 2. Życie polityczne. Walka o odzyskanie niepodległości i zaborcze represje 194. 3. Rozwój kultury i jej rola w kształtowaniu świadomości narodowej 204. 4. Życie polityczne po powstaniu styczniowym (1863/1864) a sytuacja międzynarodowa 210. 5. Sprawa polska w czasie pierwszej wojny światowej. Odzyskanie niepodległości (1918) 214.

ROZDZIAŁ X

POLSKA NIEPODLEGŁA MIĘDZY DWIEMA WOJNAMI (1918 – 1939)

1. Kształtowanie się granic odrodzonego państwa. Trudne problemy startu 219. 2. Życie polityczne i gospodarcze kraju oraz rozwój kultury w latach 1918 – 1926. Zamach stanu Piłsudskiego 228. 3. Polska w dobie rządów sanacji (1926 – 1939) 234. 4. Życie kulturalne odbudowanej Polski 239. 5. Pogarszanie się sytuacji międzynarodowej Polski. Przygotowywanie agresji przez Niemcy i ZSRR. Plan nowego rozbioru Polski 242.

ROZDZIAŁ XI

POLSKA I POLACY W OKRESIE DRUGIEJ WOJNY ŚWIATOWEJ (1939 – 1945). WŁĄCZENIE POLSKI DO SOWIECKIEJ STREFY WPŁYWÓW

1. Napad Niemiec i ZSRR na Polskę 245. 2. Okupacja i terror hitlerowski. Eksterminacja ludności żydowskiej. Prześladowania ludności polskiej na terenach okupowanych przez ZSRR 249. 3. Walka narodu polskiego o przetrwanie i wolność. Sprawa polska a losy drugiej wojny światowej 254. 4. Dalszy wkład Polaków w wojnę z Niemcami. Stalinowska (komunistyczna) alternatywa rozwiązania kwestii polskiej 260. 5. Wyzwolenie ziem polskich spod okupacji niemieckiej. Powstanie warszawskie. Polska „lubelska” 266.

ROZDZIAŁ XII

POLSKA W STREFIE DOMINACJI ZSRR I KONIEC NADZIEI ZWIĄZANYCH Z JAŁTĄ. ODBUDOWA KRAJU I GOSPODARKA CENTRALNIE KIEROWANA. POLSKI PAŹDZIERNIK. WALKA O DEMOKRACJĘ I PRZEJŚCIE DO DEMOKRACJI PARLAMENTARNEJ

1. Polska w strefie władzy ZSRR. Klęska demokracji i wznoszenie przesł systemu stalinowskiego (1945 – 1947) 273. 2. Stalinizacja życia w Polsce (1947 – 1956). Rozwój gospodarczy i kulturalny. Polski Październik 280. 3. Niewykorzystanie szansy Polskiego Października. Konflikty i kryzysy (1956 – 1980) 287. 4. Powstanie „Solidarności”. Stan wojenny i rozpad systemu. Nowy etap w historii Polski (1980 – 1990) 293.

ROZDZIAŁ XIII

POLSKA U PROGU XXI WIEKU 301

MAPY 316

WSKAZÓWKI BIBLIOGRAFICZNE 340

INDEKS OSÓB 328

OD WYDAWCY 344